

Mere Bornholm i rygsækken - trivsel i hverdagen, hjælp når det gælder

Et socialdemokratisk udspil på Børne og ungeområdet

Politisk retning

Når bornholmske unge rejser ud i verden, skal de fra barnsben have så meget af øens natur, kultur og fællesskab i rygsækken, at de vender hjem igen.

Vi skal ikke nøjes med at tale om tidlig indsats og økonomisk prioritering. Vi skal gå bredere til værks. Det handler om at skabe en hverdag, hvor alle børn oplever fællesskab, tryghed og stærke voksne omkring sig - og hvor forældre og lokalsamfund er en naturlig del af løsningen.

Alle børn skal blive gode til noget. Sådan siger skoleloven. Bornholm rummer særlige forudsætninger for netop det: her kan man ikke bare vide noget, men også kunne noget - gennem naturen, kulturen, fællesskaberne og de praksisnære erfaringer, som vores ø giver adgang til.

Bornholms ambition skal være:

- At alle børn vokser op med dagtilbud, der giver plads, natur, kultur og foreninger - og dermed en kulturel navlestreng til deres hjemegn.
- At folkeskolen er førstevalget, fordi den giver både den bedste læring og de stærkeste fællesskaber.
- At større børn og unge tages alvorligt og får nem adgang til flere af øens muligheder

Eller sagt ganske enkelt: Det skal være noget helt særligt at vokse op på Bornholm.

Syv politiske nedslag

1. **Fællesskab i hverdagen** - Ingen børn skal stå alene uanset alder.
2. **Foreninger og kultur** - Bornholms børn og unge skal vokse op med et fritidsliv, man ikke kan få andre steder.
3. **Samarbejde med familierne** - Vi skal finde løsningerne **sammen**, hver dag og når man trænger til hjælp.
4. **Stærkere voksne** - Lærere og pædagoger skal have redskaber, der giver ro og tryghed.
5. **Hurtig hjælp** - Børn skal møde støtte direkte i hverdagen, uden ventetid og papir.
6. **Samarbejde på tværs** - Medarbejdere skal have mandat til at handle og gribe børnene, ikke sende dem videre i systemet.
7. **Investér i hverdagen** - Bornholm skal turde være social test-ø, hvor vi investerer langsigtet i børn og unge.

De 7 pejlemærker - fuld version

1. Fællesskaber i hverdagen - ingen børn skal stå alene

Alle børn skal opleve at høre til. Når fællesskaber prioriteres lige så højt som faglige mål, får vi både gladere børn, bedre trivsel og stærkere læring.

Udfordring

Ensomheden vokser blandt børn - især blandt de "stille børn", der ofte overses.

Løsning

Skab en kultur i dagtilbud og skoler, hvor fællesskab prioriteres lige så højt som læringsmål - fx gennem fælles aktiviteter, venskabsordninger og inkluderende legezoner.

2. Foreninger, kultur og fritid i spil - fællesskab og drømme for alle

Børn og unge på Bornholm skal vokse op med noget, man ikke kan få andre steder: fællesskab i små samfund, naturen i baghaven, kulturen og ildsjælene, der vil dele deres passion. Det er gaven af "Vores Bornholm" - den skal også være deres Bornholm. En opvækst her skal give oplevelser og håb, de bærer med sig - og ønsker at give videre til deres børn.

Det gælder også de unge: De har ret til et ungdomsliv, hvor de kan mødes, prøve sig selv af og være en del af fællesskaber, der giver dem mod på fremtiden.

Udfordring

Efter 3. klasse er børn og unge i høj grad overladt til selv at finde vej i øens muligheder. Der må vi ikke slippe ansvaret for at de får adgang til sunde interesser og stærke fællesskaber. Fra vores unge er meldingen klar: *"Der er jo ikke noget at lave for os."* Når unge er en lille gruppe i vores samfund, er faren, at de bliver en overset minoritet.

Løsning

Styrk Bornholms fritidsliv bredt: fra idræt til musik, drama, billedkunst og natur. Skab nye formater - ikke kun de klassiske, men også muligheder som at *"gå til hav, til skov, til musik, til værksted"* - så børn og unge møder ildsjæle, der brænder for deres fag og vil dele det.

3. Samarbejde med familierne - vi skal finde løsninger sammen

Alle børn og unge - og deres familier - skal opleve, at de bliver taget alvorligt i samarbejdet, hver dag og når man trænger til hjælp. Og medarbejderne skal have friheden til at bringe deres faglighed i spil, så hjælpen kan gives dér, hvor den gør en forskel.

Udfordring

Alt for ofte bliver samarbejdet reduceret til møder og papirer i stedet for at være en del af hverdagen. Forældre oplever, at løsninger bliver besluttet hen over hovedet på dem. Og medarbejdere presses af regler og nul-fejl-kultur, så de bliver nødt til at sende problemer videre i systemet, i stedet for selv at handle.

Løsning

Vi vil skabe en kultur, hvor familier, medarbejdere og lokalsamfund finder løsninger sammen om børnenes hverdag - hvad enten det handler om en ny legeplads, at tage imod nye familier eller at støtte, når livet er svært. Det kræver, at medarbejdere får mandat og tillid til at bruge deres faglighed, og at vi som politikere fjerner noget af regeltrykket. Tillid til mennesket - både det faglige menneske og den, der trænger til hjælp - skal være styrende.

4. Stærkere voksne omkring børnene - et fagligt løft

Alle børn skal møde voksne, der kan skabe ro, trivsel og god læring.

Udfordring

Børnegruppen er blevet mere sammensat og udfordrende, og lærere og pædagoger står ofte alene uden tilstrækkelig efteruddannelse.

Løsning

Invester i lærere og pædagoger: giv dem redskaber til at skabe ro, opbygge gode relationer og støtte børn i deres sociale og følelsesmæssige udvikling.

5. Hurtig hjælp - når børn har brug for støtte

Alle børn skal mødes med hjælp, før problemer vokser sig store.

Udfordring

I dag går der for lang tid, før familier får støtte. Lærere og pædagoger står alene med bekymringer, og hjælpen kræver ofte lange henvisninger.

Løsning

Sæt faste faglige ressourcer tættere på skoler og dagtilbud, så man kan få hjælp direkte i hverdagen - hurtigt og uden bureaukrati.

6. Samarbejde på tværs - børn skal gribes, ikke kastes videre

Bornholms børn og unge skal mødes af et system, der hænger sammen – hvor ansvaret ikke sendes videre, men hvor nogen altid griber barnet og familien.

Udfordring

Når skoler, myndigheder og andre faggrupper ikke taler ordentligt sammen, oplever familier, at de bliver kastet fra den ene instans til den anden. Medarbejderne må ofte gå igennem cheflag og siloer, i stedet for selv at række ud efter faglig hjælp.

Løsning

Skab tværfaglige teams på tværs af organisationen, der giver medarbejderen mandat til at handle her og nu – uden at vente på godkendelser op gennem systemet. Samtidig skal vi ændre, hvordan vi evaluerer indsatsen: ikke kun på regler og budgetter, men på borgernes virkelighed. Var det en hjælp? Skabte vi en forskel? Når vi måler på dét, ændrer vi kulturen fra system til menneskelig omsorg. Det giver arbejdsglæde.

7. Mod og tålmodighed - investér i en bedre hverdag

Når vi investerer i børns hverdag tidligt, får vi glattere børn og færre tunge sager senere. Det frigør både menneskelige og økonomiske ressourcer, som i dag alt for ofte bindes i langvarige specialforløb.

Udfordring

Alt for mange problemer vokser sig så store, at børn ender i tunge specialforløb – og det slider på både børn, familier og budgetter. Samtidig har vi tvunget medarbejdere til at fokusere på kortsigtede besparelser i stedet for samarbejde og sociale investeringer.

Løsning

Bornholm skal turde tænke langsigtet. En tidlig indsats kan tage 8 eller 12 år at bære frugt – ikke bare 2 eller 4. Derfor skal vi fasttømre en ny tankegang, hvor sociale investeringer bliver en del af vores budgetlægning, også når resultaterne først viser sig på den anden side af en valgperiode. Vi kan hente hjælp i de sociale investeringsfonde, og vi kan gøre Bornholm til en social test-ø: et sted, hvor vi udvikler og afprøver de indsatser, der virker. Det kræver mod – og tålmodighed – men det er den bedste investering, vi kan foretage.

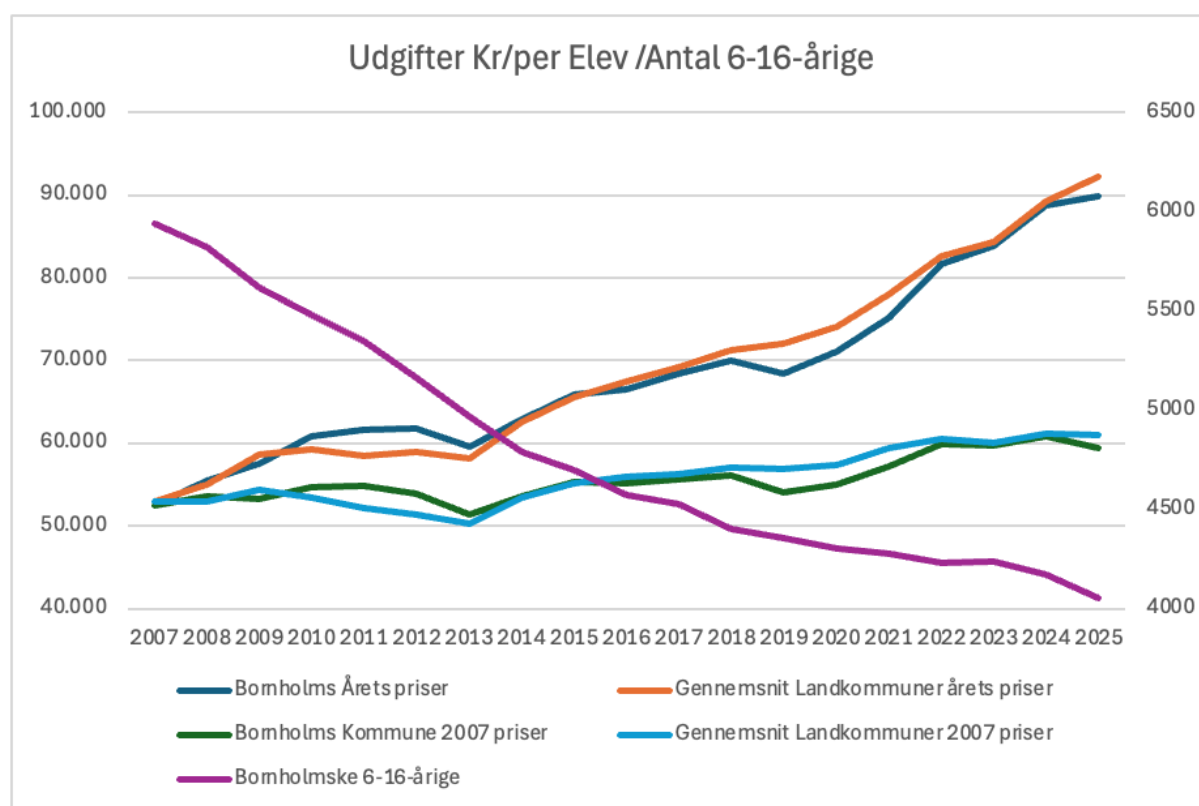
Vores Analyse

Når vi diskuterer børn og unge på Bornholm, er der ét ord, der går igen: **trivsel**.

- Antallet af bornholmske børn i skolealderen har siden 2007 faldet drastisk fra knap 6.000 til omkring 4.000.
- Som en konsekvens er udgifterne pr. elev steget markant og ligger i dag **højere end landsgennemsnittet** – over 88.000 kr. pr. elev.
- Selvom skolerne på den baggrund er blevet lagt sammen, og har været en kilde til uro, viser trivselstallene ingen klar sammenhæng med tidligere sammenlægninger eller skolestørrelse.

Så vi kan ikke forklare mistrivsel med hverken økonomi eller struktur alene. På trods af højere udgifter og skoler på linje med andre landkommuner, **har Bornholm fortsat lavere trivselstal og højere fravær end landsgennemsnittet**.

Det fortæller os én ting: Vi kan ikke løse problemerne ved blot at organisere os anderledes eller bruge flere penge på samme måde. Vi er nødt til at ændre, *hvad vi investerer i*.

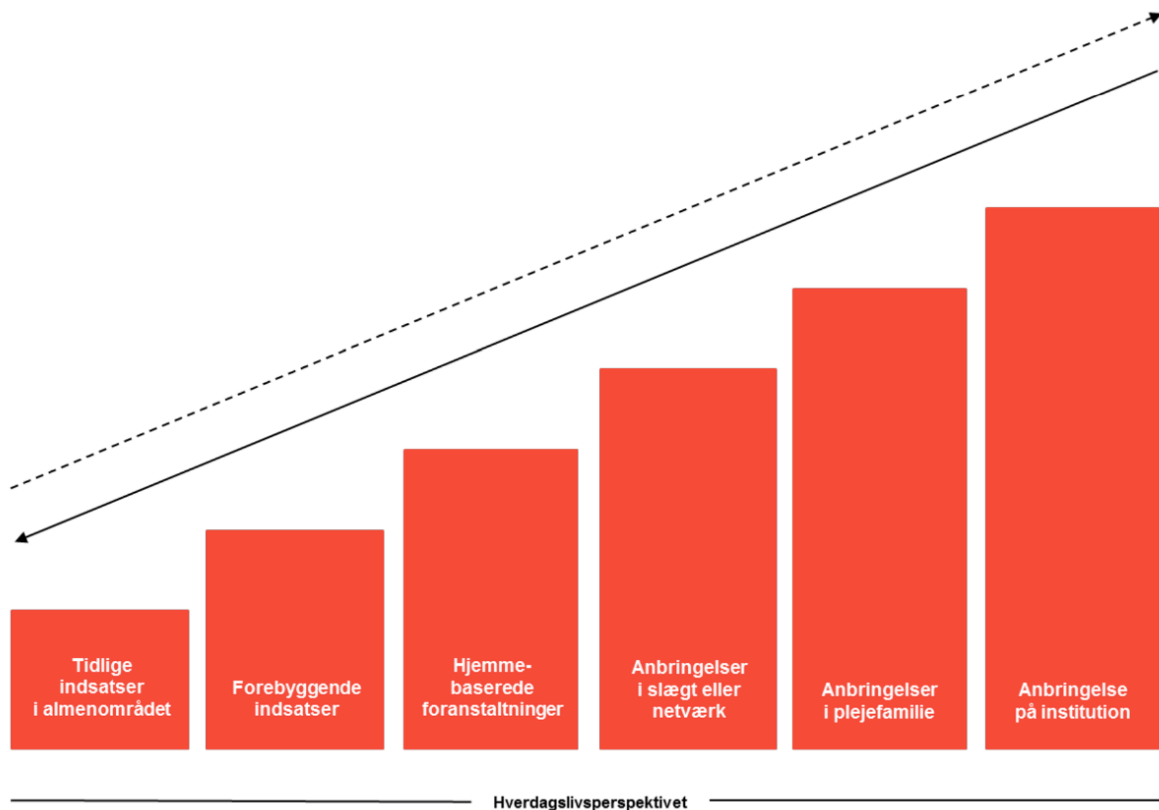

Selvom prisen for skoletilbuddet per elev naturligt stiger i gennemsnit som følge af færre elever, ærgrer det at trivsel og tilvalget af folkeskolen viger.

En del af diagnosen lader til at være det øgede antal børn med særlige behov. Her må vi gøre en indsats. Kan vi frigøre ressourcer fra særindsatserne til at skabe en bedre skole for alle giver det bonus på to områder.

Vi gør det både sjovere at være elever og lærere, men vi er også lykkedes med at hjælpe børn tidligere.

Udgifterne forbundet med særindsats er højere, jo længere man venter. Jo tidligere indsats, des mere får man få pengene.

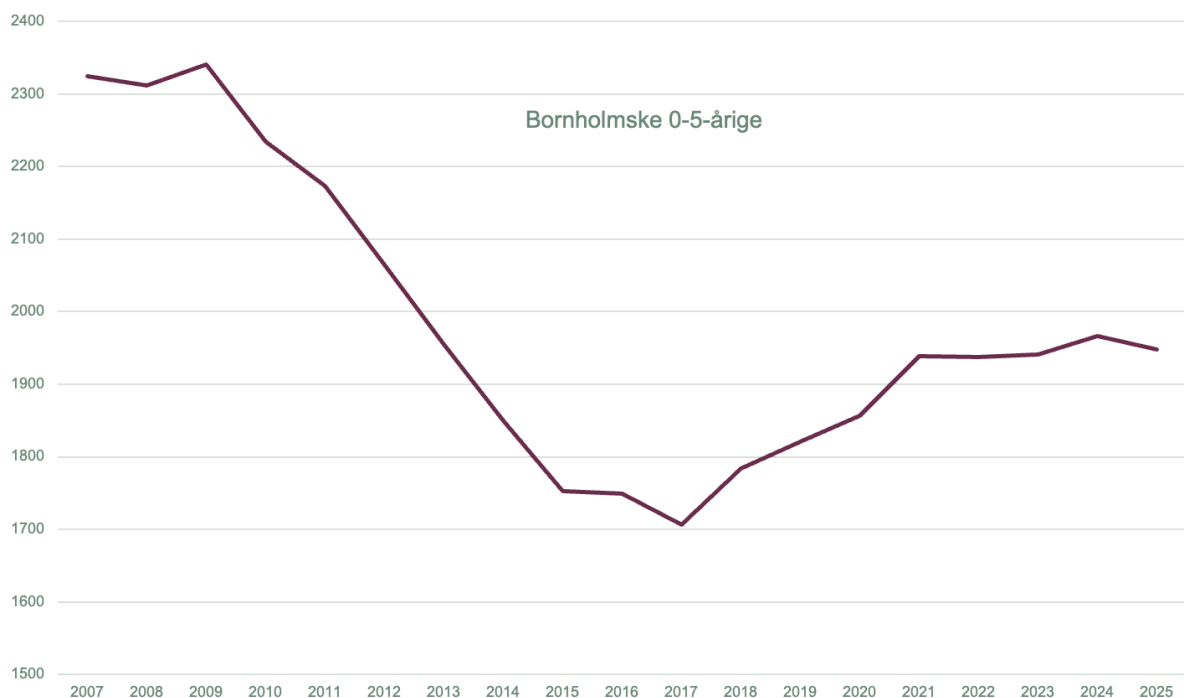

Eller sagt med andre ord, det er en selvforstærkende spiral. Jo bedre daginstitutioner og skoler, jo færre store problemer, større sociale besparelser, mere overskud til bedre institutioner. Desværre virker spiralen også modsat.

Vi skal derfor ikke nøjes med at tale om tidlig indsats og økonomisk prioritering. Vi skal gå bredere til værks. Det handler om at skabe en hverdag, hvor alle børn oplever fællesskab, tryghed og stærke voksne omkring sig – og hvor forældre og lokalsamfund er en naturlig del af løsningen.

Løbet er ikke kørt

Mens antallet af skoleelever er faldet siden 2007, er det lykkedes at vende kurven på småbørnsområdet.

Det giver håb. Men det skærper også ansvaret. Det øgede antal småbørn stammer både fra lokale fødsler og tilbageflyttede unge børnefamilier.

Bornholm klarer sig kun middel på de ting, der betyder mest for familier: sundhed, skoler, fællesskab og aktiv fritid i henhold til til- og fraflytteranalyser. Hvis vi ikke leverer bedre her og lige så godt som kommuner i Hovedstadsområdet, vælger vores unge at slå rødder et andet sted.

Eller sagt ganske enkelt: Det skal være noget helt særligt at vokse op på Bornholm.

Bornholms ambition skal være:

- At alle børn vokser op med dagtilbud, der giver plads, natur, kultur og foreninger – og dermed en kulturel navlestreng til deres hjemegn.
- At folkeskolen er førstevalget, fordi den giver både den bedste læring og de stærkeste fællesskaber.
- At større børn og unge tages alvorligt og får nem adgang til flere af øens muligheder